

บทที่ 7 การเก็บเบี้ยประกันชีวิต

การประกันชีวิตเป็นการรวมของผู้ที่กลัวภัยจะเกิดขึ้นแก่ชีวิต ทำให้มรณะก่อนที่ครอบครัวจะเลี้ยงตนเองได้ เจ็บป่วยต้องจ่ายเงินรักษาพยาบาล หรือทุพพลภาพไม่สามารถหาเงินเลี้ยงตนเองและแก่ครอบครัวได้ หรือขาดรายได้ในยามชรา จึงพร้อมใจกันช่วยเฉลี่ยจ่ายเงินคนละเล็กละน้อยรวมไว้เป็นกองกลาง เพื่อไว้จ่ายแก่ผู้ที่ประสบภัยดังกล่าว ซึ่งอาจจะเป็นตนเอง หรือเพื่อนสมาชิกคนใดก็ได้ โดยวิธีนี้เมื่อผู้ใดประสบภัยก็จะได้รับเงินก้อนนั้น เป็นการบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี จำนวนเงินที่เขาได้รับก็คือส่วนเฉลี่ยของเพื่อนสมาชิกที่จ่ายมาร่วมกัน ซึ่งเรียกว่าเงินเบี้ยประกัน หรือเงินค่าบำรุง เป็นต้น ฉะนั้น สมาชิกแต่ละคนก็จะร่วมเฉลี่ยความเสียหายนั้นด้วย เท่ากับผู้ที่ได้รับความเสียหาย เช่น มีสมาชิกที่กลัวความมรณะจะเกิดขึ้นก่อนเวลาอันควรเข้าร่วมตกลงกันว่า หากผู้ใดถึงแก่มรณะก็จะจ่ายเงินให้แก่ทายาทเป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท หากมีสมาชิกอยู่ ๑,๐๐๐ คน เมื่อมีสมาชิกผู้ใดถึงแก่มรณะ แต่ละคนจะต้องจ่ายเงินเข้ามาร่วมด้วยคนละ ๑๐ บาท ($\frac{10}{1000} \times 10,000$) ฉะนั้น เมื่อสมาชิกผู้ใดถึงแก่มรณะ ทายาทจะได้รับเงินเกินกว่าที่ผู้มรณะได้จ่ายเป็นค่าบำรุงสมาชิกไว้ ๕,๕๐๐ บาท (๑๐,๐๐๐-๕,๐๐๐) จึงควรได้รับความเสียหายเพียง ๑๐ บาท ซึ่งสมาชิกคนอื่นๆ ก็ได้รับความเสียหายเท่าจำนวนนี้เช่นเดียวกัน จึงเห็นได้ว่า การประกันชีวิตเป็นการช่วยเฉลี่ยความเสียหายอย่างแท้จริง ฉะนั้น จำนวนเบี้ยประกันนี้จึงมีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้การประกันชีวิตดำเนินต่อไปได้หรือไม่

ในทางปฏิบัติบริษัทไม่อาจนับจำนวนผู้เอาประกันได้ ฉะนั้นการที่คาดว่าจะมีผู้เอาประกันที่จะมรณะในระหว่างปีหนึ่งๆ เท่าใด และจะมีจำนวนผู้ชำระเบี้ยประกันเท่าใหนนั้น จำต้องอาศัยตารางมรณะอันเป็นการรวบรวมจากปรากฏการณ์ของบริษัทประกันชีวิตทั้งปวงมาแล้ว

แต่ในอดีต ในขณะที่มีตารางมรณะที่แสดงจำนวนผู้เอาประกันที่คาดว่าจะมรณะในอายุหนึ่ง ๆ และจำนวนผู้เอาประกันจะร่วมจ่ายเบี้ยประกัน หรือเรียกว่าอัตรามรณะอยู่หลายตารางด้วยกัน เช่น Thai Men Mortality Table 1947; Hunter Tropical Oriental และ The Commissioners Standard Ordinary Mortality Table (C.S.O. Table ตารางท้ายเล่ม) เป็นต้น ฉะนั้น หากผู้เอาประกันที่มีอายุ ๓๕ ปี มีจำนวนเงินเอาประกัน ๑,๐๐๐ บาท จะต้องเสียเบี้ยประกันตั้ง $\frac{๔.๖๖}{๑๐๖.๕๕๔} \times ๑,๐๐๐ = ๔.๕๔$ บาท จำนวนผู้เอาประกันที่คาดว่าจะถึงแก่กรรมจะเพิ่มมากขึ้นเท่าใด อัตราเบี้ยประกันก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตรามรณะจะสูงมากขึ้นเมื่อผู้เอาประกันมีอายุมากขึ้น หรือมีสุขภาพไม่สมบูรณ์ เพราะฉะนั้น บริษัทจึงมักกำหนดอายุชั้นสูงที่บริษัทจะรับประกันผู้ที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์

วิธีการเก็บเบี้ยประกันมีอยู่หลายวิธีด้วยกันซึ่งจะกล่าวดังต่อไปนี้.-

๑. การเก็บเบี้ยประกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในอายุ (Assessment Insurance)

เป็นวิธีการเก็บเบี้ยประกันที่ใช้มาในอดีต ซึ่งในปัจจุบันนี้เรามักเรียกกันว่า เงินค่าบำรุงสมาชิก หรือเงินสงเคราะห์ โดยมากใช้กันในการฌาปนกิจสงเคราะห์ของสมาคมฌาปนกิจหรือบริษัทประกันชีวิตที่ทำการประกันแบบฌาปนกิจสงเคราะห์

วิธีดำเนินการ ฌาปนกิจ สงเคราะห์ นี้ก็เพื่อเตรียม เงิน จำนวน หนึ่ง ไร่ให้แก่ ทายาท เล็กน้อยเพื่อไว้ใช้ในการทำศพของผู้เอาประกัน และประกอบพิธีการทางศาสนา รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลครั้งสุดท้ายก่อนผู้เอาประกันมรณะ และเพื่อเตรียมไว้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของครอบครัวอีกด้วยได้ สมาชิกแต่ละคนจะจ่ายเงินค่าบำรุงนี้เท่ากันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในอายุและสุขภาพ (Flat Assessment) การชำระเงินค่าบำรุงสงเคราะห์ตามวิธีนี้อาจทำได้หลายแบบด้วยกันคือ.-

(๑) สมาคมจะเรียกเงินค่าบำรุงตามที่ตกลงกันไว้ เช่นตามตัวอย่างข้างต้นคนละ ๑๐ บาท เมื่อมีสมาชิกผู้ใดถึงแก่กรรม

การเก็บเงินตามวิธีนี้ มีข้อเสียที่ว่า สมาชิกไม่รู้จำนวนเงินค่าบำรุงที่จะต้องชำระเมื่อมีสมาชิกผู้ใดถึงแก่กรรม แต่ข้อเสียก็คือ การที่จะต้องเรียกเก็บเงินจากสมาชิกเมื่อสมาชิกผู้ใดถึงแก่กรรมก่อนแล้วก็เป็นภาระยากลำบาก ทั้งเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก เพราะต้องแจ้งเป็น

หนังสือไปยังสมาชิกแต่ละคน และอาจมีสมาชิกบางคนที่ไม่จ่ายเงินหรือจ่ายช้ากว่าที่ควร ทำให้ทายาทต้องเสียเวลาคอย และอาจได้รับเงินไม่ครบจำนวน

(๒) สมาคมจะไต่เรียกเก็บเงินค่าบำรุงไว้ล่วงหน้า ๒ หรือ ๓ วงศ (ตามตัวอย่าง ๒๐-๓๐ บาท) สมาคมจะมีเงินจ่ายแก่ทายาทได้ทันทีเมื่อสมาชิกผู้ใดถึงแก่ภรรณะ และจะเรียกเงินค่าบำรุงอีกคนละ ๑ วงศ (๑๐ บาท) ทันทีที่ได้จ่ายเงินเอาประกันแก่ทายาทไปรายใด เงินที่เรียกล่วงหน้ามานี้เรียกว่าเป็นเงินสำรองประกันชีวิตอย่างหนึ่ง

(๓) สมาคมเก็บเงินค่าบำรุงสมาชิกตลอดชีพโดยเรียกเก็บเงินก้อนใหญ่ ก็คือสมาคมจะนำเงินค่าบำรุงล่วงหน้าไปลงทุนหาผลประโยชน์ และคาดว่าผลประโยชน์ที่ได้รับนี้จะพอเพียงเพื่อจ่ายเงินส่วนเฉลี่ยแก่ทายาทของสมาชิกที่ภรรณะในอนาคตได้ตลอดไป

ข้อวิจารณ์ของการเก็บเบี้ยประกันวิธีนี้ก็ถือว่า สมาคมรับสมาชิกเข้ามาโดยไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นมีอายุมากน้อยเพียงใด (โดยปรกติจะรับสมาชิกทุกคนที่มีอายุไม่เกิน ๖๕ หรือ ๗๐ ปี) และมีสุขภาพแตกต่างกันอย่างไร (คนที่มียายุสูง หรือสุขภาพไม่สมบูรณ์ จะมีอัตราการภรรณะสูงกว่าคนที่มียาุน้อยกว่า หรือสุขภาพสมบูรณ์กว่า) และสมาชิกแต่ละคนจะจ่ายเงินค่าบำรุงเท่ากันหมด โดยสมาชิกมีหลักถาวรว่าสมาชิกมีความประสงค์จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ว่าใครจะถึงจะถึงแก่ภรรณะก่อน และจำนวนอายุเฉลี่ยของสมาคมจะไม่เพิ่มขึ้น (ซึ่งจะทำให้มีการภรรณะบ่อยขึ้น ทำให้สมาชิกต้องชำระเงินค่าบำรุงบ่อยครั้งขึ้น) เพราะจะมีสมาชิกใหม่ ที่มีอายุน้อยและสุขภาพดีเข้ามาแทนที่สมาชิกเดิมที่ถึงแก่ภรรณะไปหรือที่มีอายุมากขึ้น ทำให้อายุเฉลี่ยคงที่ อัตราภรรณะจึงไม่ได้เพิ่มขึ้นแต่ประการใด สมาชิกแต่ละคนจึงไม่ต้องจ่ายเงินค่าบำรุงบ่อยครั้งขึ้น แต่หลักการนี้ไม่เป็นความจริง เพราะ-

(ก) สมาชิกใหม่ที่เพิ่มขึ้น อาจไม่ได้จำนวนผู้ที่มีอายุน้อยมากพอที่จะช่วยให้อายุเฉลี่ยคงที่ ถ้าสมาชิกใหม่ที่เข้ามาเป็นกลุ่มคนที่มีอายุมาก ก็จะทำให้อายุเฉลี่ยสูงขึ้นด้วยซ้ำไป

(ข) อัตราการตายของหมู่สมาชิกเดิมที่มีอายุสูงขึ้นจะเพิ่มขึ้นเร็วกว่าอัตราภรรณะของหมู่สมาชิกที่มีอายุน้อย ทั้งนี้ อายุเฉลี่ยของสมาชิกจึงเพิ่มขึ้น

(ค) เมื่อสมาชิกมีอายุเฉลี่ยเพิ่มขึ้น สมาชิกทุกคนก็จะต้องจ่ายเงินค่าบำรุงบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งหมายความว่าสมาชิกที่มีอายุน้อยมีอัตราภรรณะต่ำ การเสียเงินค่าบำรุงเพียงเล็กน้อยจะ

ต้องเสียมากขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีอายุมาก ซึ่งไม่เป็นการยุติธรรม

(ง) เมื่อต้องเสียเงินเพิ่มขึ้นเช่นนี้ สมาชิกเดิมที่มีอายุน้อย หรือคนหนุ่มที่เพิ่งเป็นสมาชิกหมกกำลังใจที่จะเป็นสมาชิกต่อไป เพราะเห็นว่าไม่เป็นการยุติธรรมที่จะต้องจ่ายเงินให้แก่สมาชิกที่มีอายุมาก ดังนั้น สมาชิกที่มีอายุน้อย และมีสุขภาพดีจึงลาออกจากสมาคม ทำให้อัตราภาระในหมู่สมาชิกที่ยังคงอยู่กับสมาคมสูงขึ้น ในที่สุดสมาคมต้องเลิกล้มไป เพราะไม่สามารจ่ายเงินแก่ทายาทของสมาชิกที่ถึงแก่กรรมที่มีอายุมากขึ้นๆ แต่มีจำนวนผู้ที่จ่ายเงินค่าบำรุงน้อยลงๆ ฉะนั้น สมาคมเหล่านี้จึงมีคนเข้าเป็นสมาชิกอย่างรวดเร็วระยะแรก แต่จะเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็วหลังจากที่ประกอบการณ์ผ่านมาระยะเวลาหนึ่ง แต่ในเวลาเดียวกันจะมีสมาคมใหม่เกิดขึ้นอย่างมากมาตลอดเวลาเพื่อแย่งสมาชิกใหม่ ซึ่งมีอายุน้อยและมีสุขภาพดี ซึ่งก็มีจำนวนน้อย ฉะนั้น จึงต้องยอมรับสมาชิกที่มีอายุมากเข้ามาผสมด้วยซึ่งในที่สุดก็ต้องประสบชะตากรรมเช่นเดียวกัน

ฉะนั้น เพื่อแก้ข้อบกพร่องดังกล่าว สมาคมในระยะหลังๆ จึงเก็บเงินค่าบำรุงเป็นอัตราส่วนกับอายุของสมาชิกที่มีอยู่ในขณะที่เข้าเป็นสมาชิกนั้น ดังนี้ :-

(๔) การจ่ายเงินค่าบำรุงเพิ่มขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น (Grading Assessment) ผู้ที่เมื่อตอนเข้าเป็นสมาชิกมีอายุมากจะต้องจ่ายเงินค่าบำรุงมากกว่าคนที่อายุน้อย และจะใช้อัตราค่าบำรุงนี้เป็นอัตราคงที่ตลอดไป มิได้เพิ่มขึ้นตามส่วนอายุของตนที่เพิ่มขึ้น ฉะนั้น ก็ยังไม่เป็นการให้ความยุติธรรมแก่สมาชิกที่มีอายุน้อยกว่า จึงมีข้อบกพร่องเช่นเดียวกับวิธีแรกนั้น

(๕) เงินเอาประกันที่ลดลงเมื่อมีอายุมากขึ้น (Reducing Benefit) เงินผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากสมาคมจะลดลงตามลำดับเมื่อตนมีอายุมากขึ้น แต่ยังคงเสียเงินค่าบำรุงในอัตราคงที่ตลอดไป

ฉะนั้น การเก็บเบี้ยประกันโดยวิธี Assessment นี้จึงต้องเลิกล้มไป ในปัจจุบันยังคงใช้อยู่เฉพาะในการประกอบการพาณิชย์เล็กๆ น้อยๆ สำหรับบริษัทประกันชีวิตนั้น ใช้วิธีเก็บเบี้ยประกัน ๒ วิธี ดังจะกล่าวต่อไปนี้

๒. การเก็บเบี้ยประกันตามค่าต้นทุนแห่งการประกันที่เพิ่มขึ้นทุกครั้งเมื่อต่ออายุสัญญา (Yearly—Renewable Term Insurance)

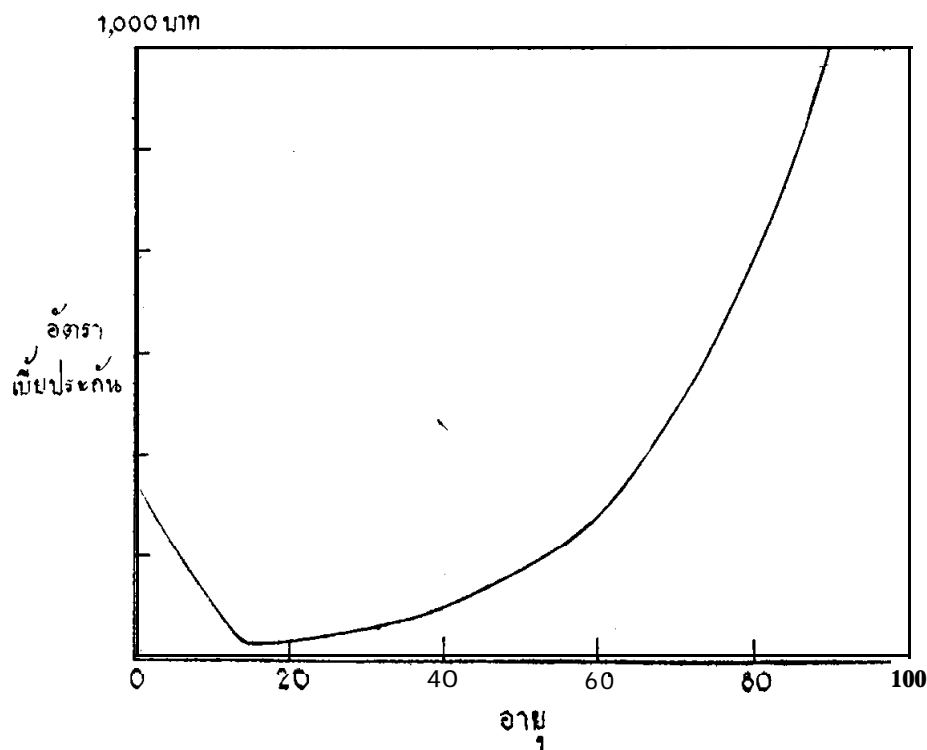
คือการจ่ายเบี้ยประกันเท่าจำนวนส่วนเฉลี่ยที่สมาชิก (หรือผู้เอาประกันในกรณีเป็นบริษัท) จะต้องร่วมเฉลี่ยจ่ายสำหรับจำนวนระยะเวลาที่เกิดขึ้นในปีนั้นๆ (Cost of Insurance ค่าต้นทุนแห่งการประกัน)

การชำระเบี้ยประกันวิธีนี้ ใช้สำหรับการประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาที่มีระยะเวลาการประกันนั้นๆ เช่น ๑ ปี ซึ่งผู้เอาประกันเข้าทำการประกันเพราะมีความต้องการความคุ้มครองจากการประกันชีวิตโดยรีบด่วน ส่วนมากไม่ใช่เนื่องจากสุขภาพเปลี่ยนแปลง ฉะนั้น จึงไม่ต้องมีการตรวจโรคเสียก่อน และผู้เอาประกันสามารถขอต่ออายุสัญญาไปได้เรื่อยๆ ครั้งหนึ่งๆ ไม่เกินกว่าระยะเวลาของสัญญาเดิม เช่นสัญญาเดิมมีระยะเวลา ๑ ปี ก็ต่ออายุได้ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑ ปี เป็นต้น และจะต้องเสียเบี้ยประกันเท่ากับจำนวนส่วนเฉลี่ย หรือค่าต้นทุนแห่งการประกันที่เกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันแต่ละคนที่มีอายุเพิ่มขึ้นสำหรับปีนั้นๆ

การเก็บเบี้ยประกันวิธีนี้ผู้เอาประกันที่มีอายุเท่ากัน จะร่วมจัดไว้กลุ่มหนึ่งต่างหากจากผู้เอาประกันที่มีอายุแตกต่างกัน และจะพึงเสียเบี้ยประกันเท่าจำนวนระยะเวลาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเฉพาะในกลุ่มของตนเท่านั้น เช่น ในกลุ่มผู้เอาประกันมีอายุ ๓๐ ปี สมมุติว่ามีสมาชิกอยู่ ๑,๐๐๐ คน และคาดว่าในระหว่างปีนั้นจะมีสมาชิกถึงแก่กรรม ๑ คน ซึ่งบริษัทจะต้องจ่ายเงินเอาประกันเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท เช่นนี้บริษัทจะต้องเรียกเงินจากผู้เอาประกัน (๑,๐๐๐ คน) ล่วงหน้าไว้ให้ได้ ๑๐,๐๐๐ บาท ในวันเข้าทำสัญญา ฉะนั้น ค่าต้นทุนแห่งการประกันนี้ สมาชิกแต่ละคนจะต้องจ่ายก็คือคนละ ๑๐ บาท สมาชิกทั้งหมดที่ขอต่ออายุสัญญาในปีถัดไป (เมื่อมีอายุ ๓๑ปี) และสมมุติว่ามีสมาชิก ๑,๐๐๐ คนเท่าเดิม และหากคาดได้ว่าจะมีผู้เอาประกันถึงแก่กรรมระหว่างนี้ ๒ คน เช่นนี้ สมาชิกแต่ละคนจะต้องจ่ายเงินค่าประกันล่วงหน้าคนละ ๒๐ บาท หากผู้เอาประกันกลุ่มนี้ต่อสัญญาไปเรื่อยๆ โดยมีสมาชิกใหม่ที่มีอายุเท่ากันเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่อยู่เสมอ ทำให้มีจำนวนสมาชิก ๑,๐๐๐ คนเท่าเดิมตลอดเวลา สมมุติว่า เมื่อมีอายุ ๕๐ ปี จะมีสมาชิกถึงแก่กรรมในปีนั้น ๕๐๐ คน ก็หมายความว่าสมาชิกแต่ละคนต้องจ่ายเบี้ยประกันคนละ ๕,๐๐๐ บาท หรือหากใช้ C.S.O. Table (ต่อไปนี้จะใช้ตารางนี้เท่านั้น และจำนวนเงิน

เอาประกัน ๑,๐๐๐ บาท) เมื่ออายุ ๓๐ ปี จะมีผู้เอาประกันอยู่ ๙๒๔,๖๐๘ คน และคาดว่าจะมีผู้เอาประกันมรณะ ๓๒๕๒ คน ฉะนั้น ผู้เอาประกันแต่ละคนจึงชำระเบี้ยประกัน $\frac{๓,๒๕๒}{๙๒๔,๖๐๘} \times ๑,๐๐๐ = ๒.๕๖$ บาท เมื่อมีอายุ ๕๐ ปี จะต้องชำระเบี้ยประกัน $\frac{๕,๕๕๐}{๘๐๐,๕๐๐} \times ๑,๐๐๐ = ๑๒.๓๒$ บาท และเมื่ออายุ ๘๐ ปี จะเสียเบี้ยประกัน $\frac{๖,๐๖๓}{๒๐,๕๓๓} \times ๑,๐๐๐ = ๒๘๐.๕๘$ บาท และเมื่อมีอายุ ๑๐๐ ปี จะเสียเบี้ยประกัน $\frac{๑๒๕}{๑๒๕} \times ๑,๐๐๐ = ๑,๐๐๐$ บาท

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าการประกันเช่นว่านี้ผู้เอาประกันจะต้องเสียเบี้ยประกันเท่ากับค่าต้นทุนแห่งการประกันที่แท้จริง ซึ่งบริษัทจะเรียกเก็บเบี้ยประกันในจำนวนต่ำกว่านี้ไม่ได้ ซึ่งนับเป็นการเสียเบี้ยประกันในอัตราต่ำที่สุดที่บริษัทประกันชีวิตใดจะทำได้ บริษัทจะลดเบี้ยประกันต่ำกว่านี้ไม่ได้อีกเป็นอันขาด มิฉะนั้น จะประสบการขาดทุนทันที แต่ผู้เอาประกันจะต้องเสียเบี้ยประกันเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่มีการต่ออายุสัญญา เนื่องจากอัตรามรณะสูงขึ้น (ดูรูป)

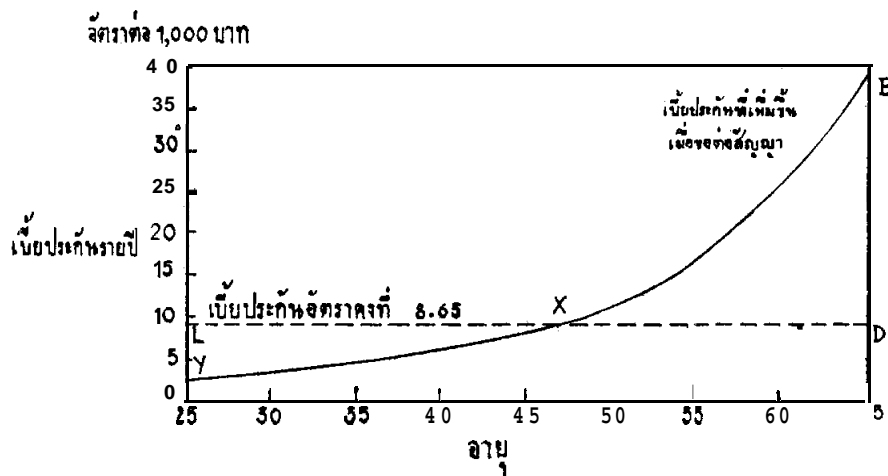
การชำระเบี้ยประกันเช่นนี้มีข้อเสียก็คือ ผู้เอาประกัน ต้องเสียเบี้ย ประกันเพิ่มขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้นทั้ง ๆ ที่มีรายได้ลดลง และหากต้องมีการะในครอบครัวเพิ่มขึ้น และต้องมาเสีย

เบี้ยประกันเพิ่มมากขึ้นเช่นนี้ก็จะทำให้ขัดต่อหลักการออมทรัพย์ แต่ผู้เอาประกันที่มีสุขภาพไม่ดี หรือมีอายุมาก จำต้องทนเป็นสมาชิก ยอมชำระเบี้ยประกันที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ต่อไป

ฉะนั้น แม้ว่าการประกันเช่นว่านี้ จะมีอัตราเบี้ยประกันต่ำที่สุดแต่จะส่งเสริมให้คนเอาประกันชีวิตก็เฉพาะในระยะเวลาเมื่ออัตราณะต่ำ เช่นระหว่างอายุ ๑๐ ปี จนถึง ๕๕ ปีหรือ ๖๐ ปี เท่านั้น

๓. เบี้ยประกันอัตราคงที่ (The Level Premium Plan)

เพื่อเป็นการแก้ไขเสียของการประกันดังกล่าวข้างต้นที่ผู้เอาประกันต้องเสียเบี้ยประกันเพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้สัญญาามีระยะเวลายาวขึ้น และผู้เอาประกันชำระเบี้ยประกันเป็นงวดๆ แต่ละงวดมีจำนวนเท่ากันตั้งแต่งวดแรกจนถึงงวดสุดท้ายของการชำระเบี้ยประกัน โดยไม่คำนึงถึงอายุผู้เอาประกันที่เพิ่มขึ้น (ดูรูป)

ตามรูปจะเห็นได้ว่าผู้เอาประกันจะต้องชำระเบี้ยประกันเกินกว่าค่าต้นทุนแห่งการประกัน (คือ LX สูงกว่า YX) จำนวนเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันจ่ายเกินกว่า YX แต่ละปีนั้น บริษัทจะเก็บสะสมไว้ให้ซึ่งเรียกว่าเงินสำรองประกันชีวิต และจะนำเงินนี้ไปลงทุนเพื่อหาผลตอบแทนด้วยอัตราดอกเบี้ยทบต้นมาเพิ่มเงินสำรองประกันชีวิตทุกปี เงินนี้ผู้เอาประกันมีสิทธิที่จะขอลอกรับคืนเมื่อใดก็ได้ ด้วยการบอกเลิกสัญญาเสียก่อน บริษัทจะยึดถือไว้ในฐานะผู้รับฝาก เช่นเดียวกับนายธนาคาร และเงินที่บริษัทจ่ายคืนให้เรียกว่า มูลค่าเวนคืนเงินสด

จากรูปจะเห็นได้ว่าเส้น Y คือจำนวนเบี้ยประกันตามค่าต้นทุนแห่งการประกันจะสูงกว่าเบี้ยประกันอัตราคงที่ หลังจากจุด X (XB สูงกว่า XB) ทั้งนี้หมายความว่า ในระยะถัดจากนั้น (ตามรูปในระหว่างอายุ ๔๕ เศษ ๆ เป็นต้นไป) ผู้เอาประกันจะชำระเบี้ยประกันน้อยกว่าส่วนเฉลี่ยที่ตนจะต้องจ่ายเพื่อความคุ้มครองประกันชีวิตในปีนั้น ๆ เช่นนี้ จำนวนเบี้ยประกันที่ขาดไปนี้ จะได้มาจากเงินสำรองประกันชีวิตที่สะสมไว้ (LYX) มาใช้แต่ละปีจนหมดไป ดังนั้นเงินสำรองประกันชีวิตก็คือเงิน ส่วนเกินที่ บริษัทเก็บเบี้ย ประกันชีวิตจากผู้เอาประกันล่วงหน้าเพื่อไว้จ่ายในระยะหลังของสัญญาและจะสังเกตได้ว่า พื้นที่ LYX เล็กกว่า BYD ส่วนที่ขาดไปนี้ได้มาจากดอกผลจากการลงทุนของเงินสำรอง LYX แต่ละปีที่ผ่านมา นั้น ฉะนั้น ตามวิธีนี้ แม้ว่าผู้เอาประกันจะชำระเบี้ยประกันเกินกว่าที่จำเป็นในระยะแรก แต่ในที่สุดจำนวนเบี้ยประกันที่ชำระทั้งหมดจะน้อยกว่าเบี้ยประกันที่จะชำระแบบเบี้ยประกันตามค่าต้นทุนแห่งการประกันที่เพิ่มขึ้นทุกครั้งเมื่อมีการต่ออายุสัญญา

การเก็บเบี้ย ประกันตาม วิธีนี้ได้ ก่อให้เกิด ความสทวค แก่ผู้เอา ประกัน อย่าง มหาศาล เพราะช่วยให้ได้รู้ค่าใช้จ่ายที่แน่นอน (เบี้ยประกัน) ที่ตนจะพึงจ่ายในอนาคตได้ล่วงหน้า และ ในขณะที่ตนมีอายุมากขึ้นมีความสามารถในการหารายได้ลดลง ก็ไม่ต้องชำระเบี้ยประกันที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ในทางค้ำประกันอีกด้วย กล่าวคือ—

๑. ความคุ้มครอง (Protection) คือผู้เอาประกันได้รับความคุ้มครองจากการประกันชีวิตเท่าจำนวนเงินที่เอาประกันไว้ ทั้งนี้ที่ชำระเบี้ยประกันงวดแรก แม้ว่าจะน้อยกว่าการชำระเบี้ยประกันตามค่าต้นทุนแห่งการประกันก็ตาม

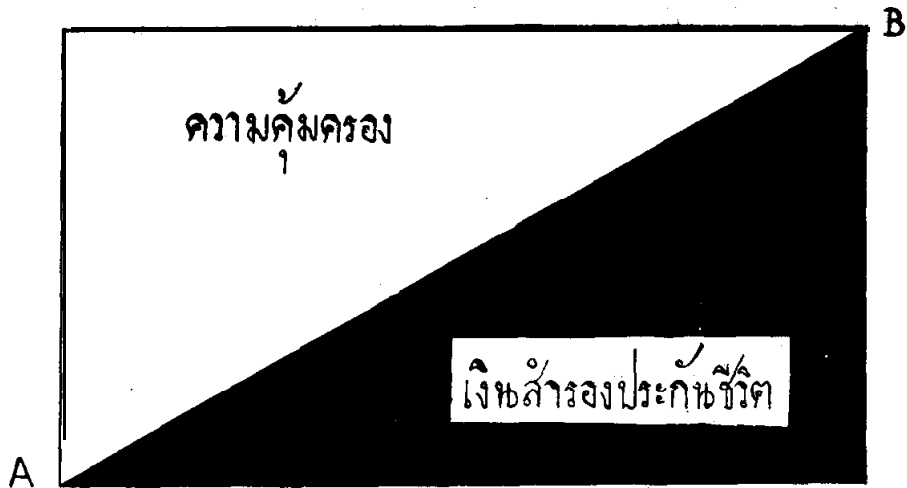
๒. การออมทรัพย์ (Saving) คือจำนวนเงินสำรองประกันชีวิตที่เป็นการออมทรัพย์ โดยบังคับของผู้เอาประกันซึ่งผู้เอาประกันสามารถถอนเงินคืนเมื่อใดก็ได้ เช่นเดียวกับการฝากเงินไว้กับธนาคาร แต่ในเวลาเดียวกันก็จะได้รับความคุ้มครองเท่ากับจำนวนเงินเอาประกันชีวิต ซึ่งมีจำนวนมากกว่าจำนวนเงินสำรองประกันชีวิต

๓. การลงทุน (Investment) ประมาณ ๘๕% ของทรัพย์สินทั้งหมดของบริษัทประกันชีวิต จะเป็นเงินสำรองประกันชีวิต และเงินนี้จะถูกนำไปลงทุนหาดอกผล ฉะนั้น จึงมีประโยชน์มหาศาลในการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นแหล่งระดมเงินทุนจาก

ประชาชนที่ตีที่สุด ดอกผลที่ได้จากการลงทุนนี้ จะทำให้เงินสำรองประกันชีวิตเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้เอาประกันชำระเบี้ยประกันน้อยลง แต่ในเวลาเดียวกันก็มีเงินออมเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันกับฝากเงินประจำไว้กับธนาคาร ในการฝากเงินธนาคารนั้น หากผู้เอาประกันถึงแก่กรรม ผู้รับประโยชน์ก็จะได้รับเงินเพียงเงินที่ฝากไว้พร้อมทั้งดอกเบี้ย แต่ในการประกันชีวิตจะได้รับเท่ากับเงินที่เอาประกันไว้ โดยไม่คำนึงว่าจะมีเงินฝาก (เงินสำรองประกันชีวิต) ฝากไว้กับบริษัทเท่าใด

เงินสำรองประกันชีวิตก็คือ เบี้ยประกันชีวิตที่ผู้เอาประกันจ่ายมาหักด้วยค่าต้นทุนแห่งการประกันที่ผู้เอาประกันจะต้องจ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้เอาประกันที่ถึงแก่กรรมในปีนั้น ๆ **บวกด้วย** ดอกผลที่ได้รับจากการลงทุน (ปรกติบริษัทจะให้กำนัลสัญญาไว้ล่วงหน้าว่าจะให้ประมาณ $4\% \times$ ถึง $6\% \times$) และตามที่ได้อธิบายข้างต้นแล้วว่าจำนวนเงินสำรองประกันชีวิตนี้จะถูกนำมาจ่ายเป็นหนึ่งส่วนของค่าต้นทุนแห่งการประกันในระยะหลังของสัญญา เมื่อบริษัทได้รับเงินจากผู้เอาประกันในแบบอัตราคงที่ต่ำกว่าส่วนที่ผู้เอาประกันผู้นั้นจะต้องช่วยเหลือจ่ายจริง ซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่า เมื่อสิ้นระยะเวลาแห่งการประกัน จำนวนเงินสำรองประกันชีวิตนี้จะหมดสิ้นไปด้วย ซึ่งเป็นความจริงก็เฉพาะเป็นการประกันชีวิตชั่วระยะเวลาที่มีระยะเวลาแห่งการประกันระยะยาว และที่บริษัทเก็บเบี้ยประกันในอัตราคงที่ในระหว่างระยะเวลาของสัญญานั้น ฉะนั้นจึงมีการเก็บเงินสำรองประกันชีวิตขึ้น

แต่สำหรับการประกันชีวิตแบบธรรมดาที่มีระยะเวลาแห่งการประกันยาว และไม่มี การต่อสัญญานั้น เงินสดสำรองประกันชีวิตเมื่อถึงจุด X จะมีจำนวนมาก (หากเป็นสัญญาที่มีจำนวนเบี้ยประกันมากขึ้นเท่าใด จำนวนเงินสำรองก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น) ฉะนั้น เบี้ยประกันที่ได้รับกับดอกผลที่ได้จากการลงทุนของเงินสำรองในปีนั้น ๆ ทำให้จำนวนเงินสำรองประกันชีวิตของผู้เอาประกัน เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนเท่ากับจำนวนเงินที่เอาประกันไว้เมื่อสิ้นอายุของสัญญา เช่น หากเป็นการประกันแบบตลอดชีพก็เมื่อผู้เอาประกันมีอายุครบ ๑๐๐ ปี หรือหากเป็นการประกันแบบสะสมทรัพย์ก็เมื่อสัญญา ครบอายุที่บริษัท ต้องจ่ายเงิน สะสมทรัพย์คืนแก่ผู้เอาประกัน (Maturity) ดังรูปหน้า ๕๘

ตามรูปนี้ จะเห็นได้ว่า เมื่อเงินสำรองประกันชีวิตมีจำนวนมากขึ้น ความคุ้มครองที่ผู้เอาประกันจะได้รับจากบริษัทจะลดลงทุกที เพราะเมื่อผู้เอาประกันถึงแก่กรรม บริษัทจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์ อันจะมีจำนวนมากกว่าค่าต้นทุนแห่งการประกันที่ผู้เอาประกันจะพึงจ่ายในปีนั้นๆ เท่ากับจำนวนเงินที่เอาประกันไว้ (ไม่ใช่จำนวนเงินที่เอาประกันบวกด้วย เงินสำรองประกันชีวิต) ฉะนั้นเมื่อเงินสำรองประกันชีวิต (คือเงินฝากของผู้เอาประกันที่มีไว้กับบริษัท) มีมากขึ้นเท่าใด ความรับผิดชอบของบริษัทที่มีต่อผู้เอาประกันผู้นั้นก็ลดลงตามลำดับ หรือเรียกว่าจำนวนความเสี่ยงภัยสุทธิ (เงินเอาประกัน ลบด้วยเงินสำรองประกันชีวิต) ฉะนั้นเมื่อสิ้นระยะเวลาของการประกัน (ยกเลิกการประกันแบบชั่วระยะเวลา) บริษัทก็จะคืนเงินที่ผู้เอาประกันสะสมไว้ให้ ซึ่งได้แก่เงินสำรองประกันชีวิตซึ่งในขณะนั้นจะมีจำนวนเท่ากับเงินที่เอาประกันชีวิต

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการประกันชีวิตก็คือ การส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์เพื่อให้ได้เงินเท่ากับที่ต้องการให้ได้เป็นผลสำเร็จในอนาคต แต่ในเวลาเดียวกันหากยังไม่ทันสำเร็จผลตามความมุ่งหมาย ถึงแก่กรรมเสียก่อน ผู้เอาประกันคนอื่นที่ยังไม่ตาย ก็จะช่วยจ่ายส่วนที่ขาดนั้นให้.